

ACTE DE LLIURAMENT DELS PREMIS I LES BORSSES D'ESTUDI (Sala Prat de la Riba, 22 d'abril de 1997)

PARLAMENT DEL SENYOR JAUME GIL, DIRECTOR GENERAL
DE CULTURA I POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL GOVERN BALEAR

La meua presència avui aquí m'omple de satisfacció per dos motius: primer, perquè, com a director general de Cultura i Política Lingüística del Govern Balear, és un honor estar present en el lliurament dels premis de l'Institut d'Estudis Catalans, que des de fa anys fomenta d'una manera entraniable la investigació en tots els àmbits de la ciència i la cultura catalanes. Segon, perquè, com a exalumne de matemàtiques de la Universitat Autònoma de Barcelona, és una satisfacció tornar a aquest espai i veure'l presidit per un dels nostres catedràtics.

Des de les illes Balears, esperem molt de l'Institut d'Estudis Catalans, especialment de la seva Secció Filològica. Esperem rigor científic, coneixement de la realitat i sensibilitat vers una comunitat petita en població, però gran en esperit i voluntat de prosperar. Volem sentir el suport de l'Institut en la nostra feina de difusió de la cultura i de protecció de la nostra identitat i de les nostres arrels, i, al mateix temps, li agraïm l'esforç que duu a terme per obrir i superar fronteres i millorar la seva relació amb les nostres illes. Esperem que aquesta línia de col·laboració continuarà per tan bon camí com fins ara i que s'incrementarà en la mesura que sigui possible.

Les nostres comunitats estan lligades per una cultura i una llengua, i és per elles que hem de treballar des de les nostres institucions. Hem d'orientar la nostra feina a aconseguir un enriquiment de la nostra llengua i de la nostra cultura, a aprofundir en les nostres arrels i a difondre la nostra riquesa idiomàtica.

Aquests premis són un reflex de la voluntat d'una comunitat treballadora, incansable, que s'ha caracteritzat sempre per ser capdavantera en investigació, en desenvolupament econòmic, en comunicacions i en molts d'altres aspectes, sense perdre mai de vista el seu pas-sat, el seu esperit d'unió, que és el que ens dóna la força i ens ajuda a caminar cap al futur. Els premis són una eina bàsica perquè els estudiants i els professionals de diversos camps de la ciència i la tècnica, de la història i la cultura, puguin aprofundir en els seus estudis. Així mateix, serveixen per donar a conèixer a la societat els avenços que els nostres intel·lectuals i científics ens procuren.

Només em resta donar l'enhorabona a tots els guanyadors dels premis i de les borses d'estudi que l'Institut d'Estudis Catalans ha concedit aquesta nit, i, un cop més, donar les gràcies a l'Institut per la seva voluntat de col·laboració amb la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

PARLAMENT DE L'IL·LM. SR. MANUEL CASTELLET,
PRESIDENT DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

És difícil, a vegades, entendre el present si no es coneix la història. Aquest acte d'avui de lliurament dels premis de la seixanta-sisena convocatòria de l'Institut d'Estudis Catalans té ja vuitanta-dos anys d'història, des de la diada de Sant Jordi de 1915, i només ha tingut algunes interrupcions per causes de gairebé tothom conegudes. A aquells que no les coneguin, sí que els recomano un bon repàs de la història contemporània.

Enguany commemorem el norantè aniversari de la creació de l'Institut per l'aleshores president de la Diputació de Barcelona, Enric Prat de la Riba, concretament el 18 de juny. Durant un període tan dilatat, gairebé un segle, les institucions, les persones, la societat, evolucionen; l'Institut, que durant tants anys fou privat de fer-ho, està realitzant aquest procés ara, potser més acceleradament, sense renunciar a res, ni als principis fundacionals, ni a la tradició, ni a la història d'aquests noranta anys, però amb la ferma voluntat d'ésser la institució que la societat dels països de llengua i cultura catalanes li reclamen, com a acadèmia de la llengua, com a institut de catalanística i com a promotora i coordinadora de recerca.

En primer lloc, però, com a acadèmia de la llengua catalana, amb la responsabilitat de fixar la normativa, tenint en compte les diverses modalitats de la llengua, i de vetllar perquè el seu procés de normalització sigui coherent arreu del domini lingüístic. No faré un repàs de les activitats de la Secció Filològica de l'Institut: diccionaris, gramàtica, corpus textuals, documents normatius..., però sí que vull destacar el conveni que recentment hem signat la Universitat de les Illes Balears, com a institució assessora del Govern Balear en qüestions que fan referència a la llengua catalana (tal com especifica l'Estatut d'autonomia d'aquesta comunitat), i l'Institut d'Estudis Catalans, com a institució responsable de fixar-ne la normativa en el conjunt de les terres de llengua catalana (tal com especifica el Reial decret de 1976). En aquest punt, he de dir que em plau molt poder comptar avui aquí amb la presència de l'Honorable Senyor Conseller d'Educació i Cultura del Govern Balear, que clourà aquest acte, a qui agraeixo no només la seva presència, sinó, sobretot, la seva col·laboració i disposició personal i del Govern que representa per tal que la llengua catalana sigui cada cop més coneguda arreu i més emprada en els seus territoris, per tal que els processos de normalització que es duen a terme en les diferents comunitats siguin coherents, enforteixin la llengua i l'enriqueixin amb el coneixement, per part de tots, de les diferents modalitats. Només amb accions realment integradores, acompanyades dels estudis científics en els camps de la filologia i la lingüística, aconseguirem frenar i vèncer els intents fragmentadors de determinats sectors aculturals.

El català ha sofert prostració per manca de poder polític de les comunitats que el tenen per llengua pròpia; és aquest un fet habitual en aquestes circumstàncies, com ho és, també, que hagués estat abandonat per certs sectors socials. Aquestes situacions són realment peri-

lloses, perquè, massa vegades, porten la llengua a un fraccionament. Per contra, la superació de la decadència i de la manca de llibertat va sempre unida a manifestacions integradores de la llengua que potencien la seva unitat estructural, al mateix temps que l'enriqueixen amb el reconeixement i el respecte a les diverses varietats. En el nostre cas, la recuperació idiomàtica ha comportat una rica literatura en tot el domini lingüístic i, molt especialment, a les illes Balears.

He dit abans que l'objectiu de l'Institut d'Estudis Catalans no és tan sols tenir cura de la llengua, sinó també dur a terme estudis i recerques en catalanística, en el sentit més global del mot, tant pel que fa als àmbits territorials com als conceptuals, i promoure la recerca en general i molt especialment la de tots els elements de la llengua i de la cultura de l'àmbit lingüístic català. La convocatòria d'aquest cartell anual de premis és una de les maneres de concretar aquest objectiu. Vint-i-vuit premis, per als quals han concursat cent vuit persones, i cinc borses d'estudi, a les quals han aspirat seixanta-tres persones, la majoria d'elles del domini lingüístic català, des de la Marina fins a l'Empordà, des de Menorca fins al Segrià. Una prova de la vitalitat científica de la nostra societat i una prova de la capacitat de la nostra llengua per a expressar els estudis de recerca i els avenços científics i tecnològics de la societat. Una mostra, també, de la implantació de l'Institut d'Estudis Catalans en totes les terres de llengua catalana i de la bona acollida de les seves iniciatives.

A tots els concursants d'aquesta seixanta-sisena edició, el nostre agraïment per la seva participació, i als guardonats, que seran cridats d'aquí a un moment, la meva felicitació cordial. A tots, però, vull encoratjar-los perquè continuïn treballant amb entusiasme i il·lusió pel bé del coneixement científic, de la societat i del país.